

72 hodin se soudci (část třetí)

eFocus

Poslední den na pražském krajském soudu se zaměříme například na chybovost soudců nebo (ne)otevřenost soustavy pro nováčky.

Jak poznáme soudce, který svou práci neodvádí dobře? To je první věc, na kterou se Martiny Kasíkové ráno ptám - a dostávám jednoduchou odpověď: „*Pokud soudce chybuje, nikdo z kolegů se za ním nechodí radit. A u extrémních případů je pod neustálým tlakem předsedy a místopředsedy, aby svou práci vylepšil.*“ Procesní pochybení, které je omluvitelné, potká během kariéry každého soudce. Veřejnost to samozřejmě nepozná, někdy dokonce ani právníci. Problémem je chybovost dlouhodobá. Překvapuje mě, že dokonce i někteří soudci, kteří řeší mediálně známé kauzy, tzv. velké ryby, patří mezi často napomínané. V očích veřejnosti jsou možná za hrdiny, ale u kolegů odborný respekt nemají. Navíc se s jejich „hrůzostrašnými“ texty pak musí poprat soudci na odvolacím úseku. Nejhuř se totiž, podle Martiny Kasíkové, pracuje s „pološpatnými“ rozhodnutími.

Odvolací soudkyně sleduje pečlivě situaci i na nižších stupních. „*Je faktem, že na prvním stupni je z pohledu soudců práce mnohem víc tvůrčí než na odvolacím. Soudce si vede své řízení... Na druhou stranu vám ale každý soudce přizná, že na okrese zažil nebo zažívá zavalení prací,*“ říká. Když ona sama začínala, měla na stole 400 rozpracovaných spisů. Vyčlenila si proto jeden den v týdnu, kdy se věnovala složitějším věcem a neodešla, dokud je nedodělala. Je tedy v podobném zavalení reálné, aby si mladí kolegové udrželi své ideály, se kterými do soustavy přicházeli? „*První tři roky má začínající soudce obrovské množství práce. Je to pro něj nápor. V tu chvíli musí na ideály zapomenout. Potýká se s fyzickou a psychickou únavou,*“ odpovídá Martina Kasíková a dodává, že ideály o spravedlnosti soudci většinou neztrácí. Spíš jim ubývá elán, představy o tom, že budou soudit velké věci. „*Soudcovská práce je vlastně vyřizování spousty drobných věcí,*“ uzavírá. V konečném důsledku to spěje k „rozmělnění“ soudců - třeba v procesních předpisech.

ODPOVĚDNOST SOUDCE

Trestní odpovědnost soudce (§ 76 ZSS) za činy spáchané při výkonu funkce není vyloučena. Trestní stíhání je však možné zahájit jen se souhlasem prezidenta.

Za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným procesním postupem odpovídá stát. Vůči soudci má pak regresní nárok.

Zvláštní odpovědností je kárná odpovědnost soudců, která je upravena v § 86-90 ZSS. Kárná

provinění jsou dvojího druhu: zaviněné porušení povinností soudce a zaviněné jednání nebo chování, kterým soudce narušil důstojnost soudcovské funkce nebo důvěru v rozhodování soudů.

V kárném řízení může být projednána také odpovědnost soudce za přestupek (podle zák. č. [200/1990 Sb.](#), o přestupcích).

„Od konkrétní úvahy nad základem sporu nás odvádí spousta věcí. A při tom všem se musíme soustředit na to nejdůležitější, abychom se dobrali ke konečnému rozhodnutí,“ pokračuje Martina Kasíková. Soudce by měl být jistě schopen rozhodovat v relativně vhodné době. Ta samozřejmě zahrnuje prostor pro váhání, i to ale musí mít svůj konec. *„Složitě věci prostě musí uzrát. Nemůžu přeci rozhodnout za dva dny spor, kde zástupci stran připravují argumentaci řadu týdnů. Existuje i spodní hranice délky řízení, pod kterou mohou mít účastníci řízení pocit, že se jejich věci soudce zabýval nedostatečně,“* říká soudkyně a dodává, že realita není tak tmavá. *„Lidé si už dokonce stěžují na to, že bylo rozhodnuto moc rychle a přijde jim to podezřelé. Třeba do čtyř dnů o předběžném opatření.“*

Vchod do soustavy je zatím uzavřený

Pro nováčky v soustavě by se dal sestavit malý návod na úspěch. Zaprvé – nebát se rozumným způsobem prosazovat nové pohledy na věc. Když se vám totiž podaří přesvědčit více kolegů, je možné úspěšně postupovat. Soudcovský stav je navíc celkem zřetelně pojmenovaná skupina, soudci se znají navzájem a nejsou konkurenti, tak jako například advokáti. Zadruhé – jděte za evropským právem, hlavně ochranou spotřebitele a otázkou mezinárodní justiční spolupráce. Jsou to témata, která jsou nová, a proto v nich není tolik soudců zběhlých. Navíc třeba věci justiční spolupráce v rámci Evropské Unie jsou na pracovním stole soudce téměř dennodenně. Zatřetí – hledejte menší soudy. Tam se vám totiž budou kolegové věnovat. Začtvrté (a spíše jen dodatečně) – zachovejte si s lidmi přirozený kontakt. *„Pocit naší důstojnosti neuděláme oblečením. Nejlepší nosič vůči lidem je přívětivá tvář v civilu,“* dodává Martina Kasíková.

Po „rychlónávodu“ je nutné připomenout, že soustava je aktuálně pro nováčky téměř uzavřená. Čekatele vybíralo ministerstvo naposledy před čtyřmi lety. Část z nich se už stala soudci, část čeká na potřebný věk... a část na jmenování (které je v poslední době podle Martiny Kasíkové trochu problematické). Poptávka je obecně v této profesi vyšší než nabídka. *„O místo soudce je obrovský zájem. Ale my teď máme čekatele, kteří dobíhají,“* opakuje místopředsedkyně soudu.

Ještě jsme se nedostali k tomu, jaký je Váš návod na „vedení“ soudců - tedy z pozice místopředsedkyně.

„Mým úkolem je zajistit rovné podmínky všem soudcům a tomu, který vybočuje, musím vysvětlit, že tak to nejde. Nemám ráda direktivní způsob řízení. I když na některých soudech funguje, bývají tam pak „tiché války“. Popravdě řečeno, vysvětlování zabere méně času než řešení protestů. Co je podle mě podstatné, snažit se vyjít vstříc soudcům v oblasti preferencí agendy, kterou by chtěli soudit. Řídit je nejlepší „po dobrém“, ale tak, aby lidé věděli, že „po zlém“ to umím také, protože pak to vlastně není třeba.“

Vaše kolegyně, Kateřina Černá, řekla, že dovolená je pro soudce za trest...

„Ano, a nemoc zvlášť. Princip zákonného soudce spočívá v tom, že vaši práci nesmí nikdo udělat za vás. Když ráno zjistím, že máme nemocnou kolegyni, tak za ní mohu někoho poslat na jednání z důvodu náhlé překážky. Ale to je výjimka - a jen na neodkladné úkony. Běžné rozhodování nesmí

nikdo jiný dělat. My dle zákona můžeme zastupujícímu soudci věci přikázat, až když je soudce nemocný déle. Ale nedovedu si představit, že by v některých agendách, třeba věci nezletilých dětí, ležely např. tři měsíce.“

To je tedy problém.

„Princip zákonného soudce je velmi sledovaný. Ale v případě nemoci se tluče s právem na rychlé rozhodnutí. A většině účastníků je opravdu jedno, jaký soudce věc řeší, hlavně když to netrvá dlouho.“

Pamatujete si na svůj první případ, první rozhodnutí, které v soudní síni vydala?

„Byla to opatrovnická věc, zvýšení výživného. Tak jsem do stran hučela, až jsem je usmířila. (smích)“

Jaké byly Vaše začátky?

„Stala jsem se soudkyní v pětadvaceti. To bylo tvrdé. Se staršími advokáty to byla taková přetlačovaná. Ta přestala, když jsem se stala místopředsedkyní soudu. Já jsem předem netoužila stát se soudkyní. Kdo se tak rozhodne v sedmnácti, je mi podezřelý.“

Setkala jste se v jednacích síních se lží?

„Každý u soudu lže (smích). Lidé dělají někdy neuvěřitelné věci a vymýšlí si, aby v řízení uspěli. Občas proti sobě stojí dvě skupiny svědků, jejichž verze se naprosto vylučují. Pamatuji se ale na opačný příběh, kdy se právní zástupce s klientkou ani nedomluvili na stejné verzi příběhu a já si řekla: Nestojím jim ani za přípravu na jednání, aby si to na mě nacvičili. Pak jsem si ale uvědomila, že pokud soudce přemýšlí takhle, je to vlastně hrozné.“

První den jsme se bavili o tom, že práce soudce je duševní, a že by potřebovali klidnější prostředí.

„Obecně bychom měli pracovat ve větším klidu. Ale to nejde. Je to dobou, všichni spěchají. Třeba za první republiky si šel po obědě pan Soudce lehnout. Já si z toho беру to, že složitější věci dělám v době, kdy mám intelektuální výkonnost. Spíš chodím do práce později a zůstávám tu déle, mám totiž klid.“

Vy velmi vyzdvihujete vzdělávání soudců, tedy v rámci Justiční akademie.

„Máme materiální zázemí a můžeme se tak mnohem lépe specializovat než jiní právníci.“

A jak se díváte na změny, které navrhuje ministerstvo - aby byl rozvrh práce nastaven tak, že na jednu specializaci připadají na každém soudu minimálně dva senáty.

„Na kraji nebo na Nejvyšším soudu naklonovat odborníky prostě nelze. Pokud změna projde, půjde dolů kvalita rozhodování. V odvolací a dovolací úrovni jde o špičkovou práci. Tam specializované odborníky jen tak nerozšíříte.“

Moje poslední otázka se týká prostředí, kde jsme. Překvapilo mě, že jsem tu potkal mnohem více usměvavých tváří a pestrobarevných triček, než jsem čekal...

„(smích) Soud opravdu není strohé prostředí. Málokdo tu tihne k lodičkám a tmavému kostýmku. To byla devadesátá léta. I když jsou soudy konzervativní, odráží se tu naše životy. A ty konzervativní nejsou.“

ZÁNIK FUNKCE SOUDCE

Funkce soudce zaniká jen z důvodů uvedených v § 94-95 ZSS.

Důvody jsou: uplynutí kalendářního roku, v němž soudce dosáhl věku 70 let; právní moc rozhodnutí, kterým bylo zjištěno, že je z důvodu uvedeného v § 91 nezpůsobilý vykonávat soudcovskou funkci; právní moc rozhodnutí, kterým byl odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně nebo odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody pro trestný čin spáchaný z nedbalosti; právní moc rozhodnutí, kterým mu bylo uloženo kárné opatření odvolání z funkce soudce [§ 88 odst. 1 písm. d)]; právní moc rozhodnutí, kterým byl soudce zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo kterým byla jeho způsobilost k právním úkonům omezena; pozbytí státní občanství České republiky; smrt.

Soudce se může své funkce vzdát. Zákon upravuje také dočasné zproštění výkonu funkce soudce (§ 99-100 ZSS).

Závěrem si neodpustím zopakovat myšlenku Martiny Kasíkové. Vystihuje totiž přesně to, jak po 72 hodinách soudce vnímám já: *Osobnostní stránka soudce ve svém důsledku přeci jen důležitější než ta právní. Znalost práva se dá dohnat. Porozumění hlubokým lidským příběhům se ale nikdo sám od sebe nenaučí.*

Budeme rádi, když s námi budete diskutovat svůj názor na soudy >>> [zde](#).

Zdroj informací v tabulkách: WINTEROVÁ a kol. Civilní právo procesní. 5. Vyd. Praha: LINDE

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář Pokorný, Wagner & partneři, s.r.o.](#)
- [Náš náskok byl v odhodlání a ochotě riskovat](#)
- [Na co se zaměřoval úřad pro ochranu osobních údajů při své kontrolní činnosti v roce 2020?](#)
- [„Co nás čeká v právu ICT v roce 2021“](#)
- [Rozhovor s Petrem Sprinzem](#)
- [Odborný seminář: Závazky v novém občanském zákoníku](#)
- [Odborný seminář: Smlouvy uzavírané se spotřebitelem v novém občanském zákoníku](#)
- [Chambers Europe 2012: PRK Partners oceněna za nejlepší klientské služby](#)
- [Nataša Randlová prominentním právníkem Chambers Europe](#)
- [Ocenění soutěžněprávního týmu advokátní kanceláře Schönherr](#)
- [Advokátní kancelář KŠB byla oceněna jako nejlepší národní právní firma v ČR](#)